EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 14.12.2017
COM(2017) 775 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET OCH EUROPAPARLAMENTET

om genomförandet av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 70/2012 av den 18 januari 2012 om statistikrapportering om varutransporter på väg

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING 2
1.1. Syftet med rapporten 2
1.2. Bakgrund till den rättsliga ramen 2
1.3. Politisk bakgrund 3
1.4. Medlemsstater och andra länder som omfattas 3
2. UPPFÖLJNING AV GENOMFÖRANDET AV FÖRORDNINGEN 4
2.1. Uppfyllande av rättsliga skyldigheter 4
2.2. Medlemsstaternas metoder för datainsamling 4
2.3. Medlemsstaternas administrativa börda 4
2.4. Minskning och förenkling av den administrativa bördan 5
2.5. Datavalidering och kvaliteten på de statistiska uppgifter som tas emot 5
2.6. Metodstöd till medlemsstaterna 6
3. STATISTISKA RESULTAT 7
3.1. Tendenser inom godstransporter på väg i EU 7
3.2. Spridning av uppgifter 7
3.2.1. Spridningstabeller i Eurobase 7
3.2.2. Publikationer 7
4. FORTSATT UTVECKLING AV STATISTIKEN ÖVER GODSTRANSPORTER PÅ VÄG 8
5. SLUTSATSER 8

1. INLEDNING

1.1. SYFTET MED RAPPORTEN

Enligt artikel 7 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 70/2012 av den 18 januari 2012 om statistikrapportering om varutransporter på väg[1] skulle kommissionen lämna in en rapport om genomförandet av förordningen till Europaparlamentet och rådet senast den 31 december 2014 och därefter vart tredje år. Detta är den andra rapport som utarbetats för att uppfylla detta krav.

I denna rapport beskrivs lagstiftningens bakgrund, politiska sammanhang och omfattning. Rapporten innehåller även en genomgång av frågor som uppkommit i samband med dess genomförande och en översikt över de statistiska resultat som har uppnåtts. I de sista avsnitten diskuteras uppföljningen av de förslag för den fortsatta utvecklingen av statistiken över godstransporter på väg som presenterades i den första rapporten.

1.2. BAKGRUND TILL DEN RÄTTSLIGA RAMEN

Förordning (EU) nr 70/2012 är en omarbetning av rådets förordning (EG) nr 1172/98 av den 25 maj 1998, och dess efterföljande ändringar, som syftar till att anpassa den rättsliga grunden för insamling av uppgifter om vägtransport till bestämmelserna i Lissabonfördraget. Därmed innebär förordningen ett steg framåt för utvecklingen av EU:s transportstatistik. Genom förordningen upprättas en rättslig grund för insamling av omfattande uppgifter om godstransporter på väg. Kravet att mikrodata från undersökningar av vägtransportföretag ska skickas till kommissionen understryker också behovet av jämförbara statistiska uppgifter av hög kvalitet.

Förordning (EU) nr 70/2012 utarbetades för att förse kommissionen, andra EU-institutioner och nationella regeringar med jämförbara, tillförlitliga, harmoniserade, regelbundna och fullständiga statistiska uppgifter om omfattningen och utvecklingen av varutransporter på väg. Dessa uppgifter behövs för att utforma, övervaka och utvärdera EU:s politik.

Medlemsstaterna skickar informationen till kommissionen i form av mikrodata. Detta gör det möjligt att under bevarad sekretess förse användarna med statistiska tabeller som innehåller olika variabelkombinationer.

Förordning (EU) nr 70/2012 utformades för att så långt som möjligt begränsa bördan för transportföretagen. Datainsamlingen grundar sig på en urvalsundersökning. Uppgifter begärs därför endast för ett urval av transportfordon och under en begränsad tidsperiod (i allmänhet en vecka). Medlemsstaterna kan undanta transporter som utförs av fordon som understiger vissa tröskelvärden från undersökningen[2].

[1] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 70/2012 av den 18 januari 2012 om statistikrapportering om varutransporter på väg. Text av betydelse för EES. EUT L 032, 3.2.2012, s. 1.

[2] Varje medlemsstat får göra undantag från tillämpningen av denna förordning med avseende på fordon för vägtransport vars lastkapacitet eller högsta tillåtna vikt understiger en viss gräns. Denna gräns får inte överstiga en lastkapacitet på 3,5 ton eller en högsta tillåten vikt på 6 ton för enskilda motorfordon.

1.3. POLITISK BAKGRUND

Utvecklingen av den gemensamma transportpolitiken kräver djupgående kunskaper om omfattningen och utvecklingen av området godstransport på väg.

Den politiska bakgrunden har mycket stor relevans. I vitboken med titeln *Färdplan för ett gemensamt europeiskt transportområde – ett konkurrenskraftigt och resurseffektivt transportsystem*[3] fastställdes tio målsättningar för ett konkurrenskraftigt och resurseffektivt transportsystem (riktmärken för att uppnå målet med 60 % minskning av växthusgasutsläppen). Det krävs detaljerad statistik om godstransporter på väg för att övervaka framstegen mot att uppnå vissa av dessa mål (t.ex. målet att flytta över 30 % av godstransporterna på väg över avstånd på mer än 300 km till andra transportmedel senast 2030).

För att göra det möjligt för kommissionen att fullgöra de uppgifter som anförtrotts den inom ramen för den gemensamma transportpolitiken behöver kommissionen jämförbara, tillförlitliga, synkroniserade, regelbundna och fullständiga statistiska uppgifter om omfattningen och utvecklingen av de varutransporter på väg som utförs med EU-registrerade fordon samt om utnyttjandegraden för dessa fordon.

De uppgifter som samlas in inom ramen för förordning (EU) nr 70/2012 är också ytterst värdefulla för branschorganisationer, transportföretag, forskare och modellkonstruktörer inom vägtransportområdet eftersom en djupgående kunskap om marknaden bidrar till att stärka konkurrenskraften hos företag inom sektorn.

1.4. MEDLEMSSTATER OCH ANDRA LÄNDER SOM OMFATTAS

Förordning (EU) 70/2012 är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Genom förordningen föreskrivs att alla medlemsstater måste lämna in uppgifter. Enligt artikel 1.3 i förordningen är Malta det enda undantaget från denna bestämmelse. Detta beror på att landet endast har ett litet antal vägmotorfordon för varutransport som är registrerade i landet och som har en bestyrkt kopia av gemenskapstillståndet. Arbetet med att samla in meningsfulla och tillförlitliga uppgifter från en liten fordonspark hade medfört en oproportionerlig börda för de maltesiska företagen.

Två Eftaländer, Norge och Schweiz, lämnar också in uppgifter.

[3] KOM(2011) 144 av den 28.3.2011.

2. UPPFÖLJNING AV GENOMFÖRANDET AV FÖRORDNINGEN

2.1. UPPFYLLANDE AV RÄTTSLIGA SKYLDIGHETER

Skyldigheten att lämna in uppgifter i enlighet med förordning (EU) nr 70/2012 efterlevs i mycket hög grad. Alla medlemsstater har lämnat in de begärda datauppsättningarna med endast ett fåtal förseningar, huvudsakligen på grund av IT-förändringar på nationell nivå. Detta gör det möjligt att sammanställa tillförlitlig statistik av hög kvalitet om godstransporter på väg i Europa.

2.2. MEDLEMSSTATERNAS METODER FÖR DATAINSAMLING

Metodbestämmelserna i förordning (EU) nr 70/2012 har skapat en gemensam ram för att säkerställa en harmoniserad insamling av jämförbara uppgifter.

Kommissionen samlar in information om nationella metoder för datainsamling (användning av register, urvalsmetoder, täckning etc.) vart tredje år och gör den tillgänglig i publikationen *Methodologies used in surveys of road freight transport in Member States and Candidate Countries* (Metoder som används i undersökningar av godstransporter på väg i medlemsstaterna och kandidatländerna).

2.3. MEDLEMSSTATERNAS ADMINISTRATIVA BÖRDA

Förordning (EU) nr 70/2012 utformades med det specifika målet att begränsa medlemsstaternas börda till ett minimum. I de flesta av de rapporterande länderna behövde inte några särskilda ytterligare åtgärder vidtas eftersom de befintliga förfarandena var tillräckliga för att uppfylla kraven för datainsamling. Kommissionen samlade även in information om bördan för uppgiftslämnarna.

Allmänt sett kunde endast ett fåtal av medlemsstaterna göra en exakt bedömning av den börda som uppstått till följd av förordningens genomförande. Följande slutsatser kunde emellertid dras:

- Vad gäller den ordinarie datainlämningen anser den stora majoriteten av de rapporterande länder som svarade att arbetsbördan är acceptabel.
- Det finns betydande skillnader mellan länderna när det gäller bördan i samband med datainsamlingen, särskilt beroende på vilka system för sammanställning av uppgifter som finns tillgängliga på nationell nivå. Baserat på urvalet av rapporterande länder som lämnade in information om detta framgår det mer specifikt att
    - den genomsnittliga tid som uppgiftslämnarna behövde för att rapportera uppgifter om ett fordon med körningar under undersökningsperioden uppskattades till cirka 10 till 45 minuter beroende på vilket datainsamlingssystem som använts,
    - den genomsnittliga tid som uppgiftslämnarna behövde för att rapportera uppgifter om ett fordon som inte använts under undersökningsperioden uppskattades till cirka 2 till 7 minuter,
    - möjligheten att samla in och skicka uppgifter i elektroniskt format minskade uppgiftslämnarnas rapporteringsbörda avsevärt.

Härvid måste det påpekas att bördan av den undersökning av datainsamlingen som genomförs inom ramen för förordning (EU) nr 70/2012 kompenseras av det mervärde som skapas i form av det statistiska resultatet. Mer specifikt kan följande konstateras:

- Kommissionen förvaltar de konfidentiella nationella mikrodata som varje medlemsstat lämnar in och sammanställer detaljerade nationella uppgifter (D-tabeller). Tack vare dessa tabeller har varje rapporterande land tillgång till fullständiga statistiska uppgifter om alla godstransporter på väg som utförs i deras territorium med lastbilar som är registrerade någonstans i EU (utom Malta), i Schweiz eller i Norge. Genomförandet av denna förordning och de tjänster som tillhandahålls av kommissionen förebygger dubbelarbete vid insamling av uppgifter om utländska lastbilar på nationell nivå.
- De deltagande länderna har ett starkt intresse av den statistik som sammanställs. Undersökningsresultaten skapar mervärde och är grundläggande för övervakningen av marknaden för godstransport på väg i Europa.
- Insamlingen och hanteringen av information på mikrodatanivå skapar flexibilitet när det gäller uppfyllandet av särskilda EU-politiska behov där statistisk information behövs utan dröjsmål och utan att ytterligare insatser krävs på nationell nivå. Sådan information behövs ofta av politiska avdelningar vid utarbetande av rapporter eller utvärdering av relevant lagstiftning och politiska mål.

2.4. MINSKNING OCH FÖRENKLING AV DEN ADMINISTRATIVA BÖRDAN

Att kunna minska och förenkla den administrativa bördan är en ständig angelägenhet för kommissionen. På grundval av medlemsstaternas feedback genomför kommissionen specifika åtgärder, i samarbete med nationella statistikinstitut, för att minska de nationella myndigheternas och uppgiftslämnarnas börda i samband med insamling och rapportering av uppgifter. Bland dessa åtgärder ingår

1. att utveckla hjälpmedel för att underlätta rapporteringen av detaljerade regionala uppgifter (NUTS 3),
2. att utveckla automatiserade hjälpmedel och rutiner för överföring och validering av mikrodata för att ge medlemsstaterna feedback på uppgifternas kvalitet och specifika fel för varje datauppsättning,
3. att främja och stödja genomförandet av elektroniska frågeformulär och webbaserade rapporteringssystem på nationell nivå,
4. att anordna regelbundna möten med nationella experter från medlemsstaterna (i arbetsgrupperna) och experter från grannländer för att utbyta idéer om bästa praxis samt för att diskutera uppgifternas kvalitet och lösningar på eventuella problem.

2.5. DATAVALIDERING OCH KVALITETEN PÅ DE STATISTISKA UPPGIFTER SOM TAS EMOT

Även om det är medlemsstaternas ansvar att säkerställa kvaliteten på genomförandet av undersökningen om godstransport på väg vidtar kommissionen alla tänkbara åtgärder för att upptäcka eventuella fel i de uppgifter som lämnas in och upprätthåller ett fungerande och tillförlitligt IT-system för validering och bearbetning av uppgifterna. Kommissionen ger regelbunden feedback till medlemsstaterna i frågor som kan kräva ytterligare undersökningar.

De rapporterande länderna gör alla rimliga ansträngningar för att hantera fel, i synnerhet återkommande sådana. Valideringsförfarandet omfattar kvartalsvisa och årliga valideringar av mikrodata och kontroller av tidsserier för nationell, internationell och total transport.

- *Validering av mikrodata*: För att säkerställa att felfria datauppsättningar tas fram får de rapporterande länderna en valideringsrapport för varje dataöverföring, med uppgifter på mikrodatanivå så att eventuella fel som upptäcks kan korrigeras på ett enkelt sätt. Detta sker genom en upprepad process som pågår tills samtliga fel har åtgärdats. Kommissionen utvecklar även sina valideringsregler kontinuerligt så att de uppfyller de behov som uppstår och säkerställer att statistiken har hög kvalitet.
- *Kontroll av tidsserier*: Kommissionen (Eurostat) anser att det är viktigt att identifiera avvikande värden i en tidsserie innan uppgifterna publiceras, eftersom statistiken över godstransporterna på väg används i kommissionens olika rapporter för att dra slutsatser om utvecklingen av marknaden för godstransport på väg. Kommissionen kräver i synnerhet att de rapporterande länderna bekräftar tendenser där betydande variationer konstateras. Vid behov kan medlemsstaterna lämna in reviderade datauppsättningar eller förklaringar av orsakerna bakom betydande variationer i tidsserierna.

Alla rapporterande länder reviderar uppgifterna om fel upptäcks.

2.6. METODSTÖD TILL MEDLEMSSTATERNA

Kommissionen erbjuder fortlöpande metodstöd och tekniskt stöd för genomförandet av förordningen om statistik över godstransporter på väg och säkerställer att ett informationssystem för data och metadata av hög kvalitet upprätthålls.

För att kunna ge de rapporterande länderna metodvägledning för att genomföra förordning (EU) nr 70/2012 har kommissionen tagit fram två referensmanualer:

- *Road freight transport methodology* (Metoder för godstransporter på väg)[4], som beskriver den metodologiska grunden för sammanställning av statistik över godstransporter på väg i medlemsstaterna, kandidatländerna och Eftaländerna.
- *Methodologies used in surveys of road freight transport in Member States and Candidate Countries* (Metoder som används i undersökningar av godstransporter på väg i medlemsstaterna och kandidatländerna),[5] som beskriver de metodologiska aspekterna av de undersökningar av godstransporter på väg som utförs i de rapporterande länderna.

[4] http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/KS-GQ-16-105?inheritRedirect=true&redirect=%2Feurostat%2Fweb%2Ftransport%2Fpublications
[5] http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/KS-GQ-14-007?inheritRedirect=true&redirect=%2Feurostat%2Fweb%2Ftransport%2Fpublications

3. STATISTISKA RESULTAT[6]

3.1. TENDENSER INOM GODSTRANSPORTER PÅ VÄG I EU

Inom Europeiska unionen står godstransporter på väg för huvuddelen av de godstransporter som utförs med transportmedel på väg, järnväg och inre vattenvägar (med en andel på cirka 75 % som har legat relativt stabilt under det senaste årtiondet). År 2015 ökade godstransporterna på väg i EU, mätt i tonkilometer, med 2,4 % jämfört med 2014. Trots detta låg volymen fortfarande 7,6 % under toppnoteringen före den ekonomiska krisen 2007 och bara marginellt över 2010 års nivå (0,7 %).

Nationella transporter som utförs av inhemska företag står för cirka två tredjedelar av den totala verksamheten, medan cabotagetransporternas användningstäthet 2015 var cirka 3 %, dvs. i genomsnitt 3 % av alla nationella godstransporter på väg i EU utfördes av utländska transportföretag.

Fördjupningen av integrationen på EU:s inre marknad bidrar till en högre tillväxt för internationella vägtransportföretag än för nationella. Mellan åren 2005 och 2015 minskade de nationella transporter som utfördes av inhemska företag med 6,5 %, räknat i tonkilometer, medan de som utfördes av internationella företag (inklusive cabotage) ökade med 14,9 %.

3.2. SPRIDNING AV UPPGIFTER

3.2.1. Spridningstabeller i Eurobase

Aggregerade uppgifter laddas upp i Eurobase, kommissionens (Eurostats) referensdatabas för spridning, så snart de har genomgått en valideringskontroll. Användarna kan få tillgång till detaljerade statistiska tabeller som gjorts tillgängliga i linje med bestämmelserna i kommissionens förordning (EG) nr 6/2003 av den 30 december 2002 om spridning av statistik om varutransport på väg[7] och som innehåller data som överförts inom ramen för förordning (EU) nr 70/2012 för perioden från 1999 och framåt.

3.2.2. Publikationer

Kommissionen (Eurostat) publicerar även *artiklar i serien Statistics Explained*[8], som omfattar följande ämnen:

- Allmänna tendenser inom godstransporter på väg
- Godstransporter på väg utifrån fordonsegenskaper
- Godstransporter på väg utifrån restyper
- Godstransporter på väg utifrån godstyp

[6] Statistiska uppgifter och analyser av tendenserna finns tillgängliga på kommissionens (Eurostat) webbplats (http://ec.europa.eu/eurostat) och i kommissionens (GD Transport och rörlighet) särskilda rapporter (https://ec.europa.eu/transport/sites/transport/files/mobility-package-overview-of-the-eu-road-transport-market-in-2015.pdf)

[7] Kommissionens förordning (EG) nr 6/2003 av den 30 december 2002 om spridning av statistik om varutransport på väg (Text av betydelse för EES), EGT L 001, 4.1.2003, s. 45.

[8] http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Transport

Dessa artiklar uppdateras varje år, så snart datainsamlingen har avslutats för ett visst referensår.

I enlighet med kommissionens förordning (EU) nr 557/2013 av den 17 juni 2013 om tillämpning av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 223/2009 om europeisk statistik vad gäller tillgång till konfidentiella uppgifter för vetenskapliga syften[9] anonymiseras all mikrodata om godstransporter på väg för att göras tillgänglig för forskare i form av filer att användas i vetenskapligt syfte.

4. FORTSATT UTVECKLING AV STATISTIKEN ÖVER GODSTRANSPORTER PÅ VÄG

Ett antal möten i medlemsstaternas arbetsgrupper genomfördes under 2015–2016 för att undersöka och föreslå åtgärder för att förbättra datakvaliteten och minska bördan vid datainsamlingen. Under mötena diskuterades även genomförbarheten vad gäller att samla in information om körningar med tomma lastbilar på obligatorisk basis och uppgifter avseende lastbilarnas bränsleförbrukning. Ett antal områden där befintlig expertis kan bidra till en förbättring av datakvaliteten och minskad börda vid datainsamlingen identifierades under dessa möten. Detta gäller i första hand

- rapporteringen av fordon som inte används,
- förenklingen av undersökningens frågeformulär,
- användningen av administrativa uppgifter,
- riktmärkningen av undersökningsresultaten,
- användningen av nya sätt att rapportera undersökningsuppgifter.

I den senaste utgåvan av manualen för statistik över godstransport på väg presenterade kommissionen exempel på god praxis inom de ovannämnda områdena från utvalda medlemsstater. Dessa kommer att fungera som stöd för den fortsatta utvecklingen av statistiken över godstransporter på väg samt bidra till förbättrad datakvalitet och minskad rapporteringsbörda. Medlemsstaterna är fortfarande tveksamma till att komma överens om en obligatorisk insamling av information om tomma körningar (i dagsläget är insamlingen frivillig) och om insamlingen av uppgifter om lastbilarnas bränsleförbrukning på grund av den ökade rapporteringsbördan. Samtidigt har en förbättrad tillgång till statistik som rapporterats av medlemsstaterna på frivillig basis konstaterats under senare år. Dessutom görs ansträngningar inom energistatistiken för att ta fram mer detaljerad statistik över bränsleförbrukningen i transportsektorn och därigenom säkerställa samstämmigheten med de övergripande energibalanserna.

5. SLUTSATSER

De erfarenheter som vunnits och de resultat som erhållits i samband med genomförandet av förordning (EU) nr 70/2012 kan betraktas som i stort sett positiva. De resurser som har fördelats för att upprätthålla framtagningen av statistik både på nationell nivå och

[9] Kommissionens förordning (EU) nr 557/2013 av den 17 juni 2013 om tillämpning av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 223/2009 om europeisk statistik vad gäller tillgång till konfidentiella uppgifter för vetenskapliga syften och om upphävande av kommissionens förordning (EG) nr 831/2002 (Text av betydelse för EES), EUT L 164, 18.6.2013, s. 16.

kommissionsnivå har lett till att jämförbara resultat av hög kvalitet har tagits fram. Kommissionen ger medlemsstaterna stöd när det gäller genomförandet av förordningen och framtagningen av statistik av hög kvalitet. Den har utvecklat och upprätthållit ett informationssystem och stärkt kommunikationen för att minimera bördan för de rapporterande länderna. Kommissionen har även erbjudit vägledning för att förbättra datakvaliteten ytterligare och minska bördan vid insamling och rapportering av uppgifter genom att publicera exempel på god praxis på nationell nivå.

Förordningen har visat sig vara ett effektivt och ändamålsenligt hjälpmedel för att ta fram tillförlitlig och jämförbar statistik av hög kvalitet över godstransport på väg, både på EU-nivå och nationell nivå, vilket gör att dubbelarbete kan undvikas. I en av medlemsstaterna ersattes den nationella undersökningen av godstransporter på väg av den undersökning av godstransporter på väg som avses i förordning (EU) nr 70/2012. Kommissionen uppmuntrade de andra medlemsstaterna att följa detta exempel. Den statistik som tas fram används regelbundet vid övervakning och utvärdering av politiken för godstransport på väg, både på nationell nivå och EU-nivå.